

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 80 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra . . . 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra . . . 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra . . . 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Lesz-e kulturharez?

A kulturharsz nem falra festett rém többé. Fényesen beigazolta ezt Vlassits közoktatásügyi miniszter ápr. 28-iki csatalkáltása. — A legrosszabbra kell elkészülnök azoknak, kiket nyájai pásztoráivá rendelt az Ur, mert oda jutottunk már, hogy a papnak bünvádi eljárás veszedelme nélkül, nem lesz szabad felvilágosítani hiveit a legfontosabb vallási igazságok felől sem.

Miről is van szó?

Mint a miniszter szenvedélytől izzó szónoklatában mondja, a papok izgatnak az egyházpolitikai réformok, illetve törvények ellen, lázítják és félre vezetik a népet. E czélből ponyvairodalmi termékkel árasztják el az országot, még nevüket is kiírják, mint szerzők, e nyomorult termékekre. (Magyar Ujság 115. sz.)

A miniszter oly kegyes, hogy ezen termékekből két helyet idéz is. Valóban szörnyüség! —

Az egyik termék szerzője egyik helyen azt meri állítani, hogy a polgári házasság nem házasság, hanem csak együttlakás lesz bizonyos időre.

A másik termék (mert gondolom két ponyva müről van szó) szerzőjétől csak ennyit citál: »Mégis a népeknek, kiket kigyók marnak« — tehát a kik a keresztet üldözik stb.

»Tehát mi történik a kereszt ellen?«

»Hát ez is igazság, megfelel ez az igazságnak?« kiált fel csodálkozva és haraggal a miniszter!

Hát hogy üldözik a keresztet, azon épen a tisztelt miniszternek nincs semmi csodálkozni valója. Hogy pedig az üldözés megfelel az igazságnak, sajnos, csak a miniszter nem látja be kath. ember létére.

De nem is erről, hanem az előbbi

czitatumról van mondani valónk. Mert szerzője ellen a miniszter, illetve a kormány a bünvádi eljárást megfogja indítani. Evvel fenyegetőzött ugyanis. Sőt a fenyegetőzés azóta már tetté is vált.

Nem olvastam a füzetet s így bírálót sem mondhatok felőle. Ugy veszem észre azonban, hogy a minisztert féktelen haragra a füzetnek az a paszusa ragadta, mely a polgári házasságot, nem tartja házasságnak, hanem csak bizonyos ideig tartó együttélésnek, miután ezt czítálta belőle.

A tisztelt miniszter nagyon téved, ha azt hiszi, hogy a mikor a termék szerzője ellen a legszigorubb megtorlást alkalmazza is, czélt ér.

Hiszen amit az illető az idézett pár szóban a polgári házasságról irt, azt aláírjuk mi, a magyar katolikus anyaszentegyház papjai mindnyájan. Vagyis, hisszük, valljuk és tanítjuk, hogy a polgári házasság, nem házasság, vagyis nem egyike a Krisztus által rendelt hét szentségnek, mivel semmiféle szentségi jelleggel nem bír, hanem csak együtt lakás a polgári törvények által megszabott korlátok között, nem ugyan bizonyos (elenkezőleg bizonytalan) időre; a mennyiben a törvényekben körülirt okok alapján (csak 26 ok van!) az együtt élésre szerződött felek bármikor elválaszthatók, s az így elválasztott felek új polgári házasságra léphetnek, mely újra felbontható és így tovább.

Annak okáért figyelmeztetjük a hivetket és lelkükre kötjük, hogy a polgári kötéssel meg ne elégedjenek, mivel az anyaszentegyház azt nem tekinti házasságnak, hanem a trienti sz. zsinat határozata értelmében Isten oltáránál, saját lelkészük előtt kössék meg a holtig elválaszthatatlan felbonthatatlan szent frigyel.

Ezekből kifolyólag, nincs más hátra a

miniszter, vagy a magas kormány részéről, mint az egész magyar katolikus egyház papjai ellen a bünvádi eljárást megindítani.

Ha a miniszter következetes ember, ezt meg is kell cselekednie.

Ugyebár szép kilátások a milleniumra?

De jó lesz ez így! Legalább hamarabb végeznek(?) velünk, mi pedig teljes bizonyossággal szerezhetünk tudomást: mennyire gyengédek a jelenlegi kormány pacifizáló czirógatásai.

Egyébiránt úgy látszik, a miniszter nem áll egészen az osztó igazság alapján. Mig u. i. az egyházpolitikai törvényeket ellenző ponyvairodalmi füzeteket méltóságos szemei rögtön észre veszik, s rettentő haragja bünvádi eljárás képében csap le rájuk, addig a polgári házasság mellett írott füzetek, klaszikus szépségű rimekben, senki által észre nem vételve, büntetlenül terjesztik a vallástalanságot, undorító rágalmakat szórnak a vallás szolgálai ellen. Mily épületes ugyanis, mikor az egész róm. kath. papságot, kapzsinak, telhetetlen fősvénynek, fajtalanak, házasságtörőnek és a haza ellenségének festik le.

És ezek a füzetkék a legszegényebb emberek között forognak. Egyet egy nap-számos embertől el is kértem s e lapok szerkesztőségének beküldtem, hogy a kinek kedve tartja ott személyesen győződjék meg szavaim igazságáról.

A könyv egészen kopott a sok olvasástól. Az illető egy Budapesten kiadott magyar népnaptárra kapta ráadásul, Nagyváradon.

És ezek után mi kérdezhettük a tisztelt minisztertől: igazság ez?!

Tötteleki.

Hatóságilag

NAGYVÁRAD, Olaszl. Bémer-tér (Poynár-ház.)
(a »Magyar király« kávéház mellett.)

engedélyezett

Az üzlet lebonyolítása czéljából a raktáron levő óriási mennyiségű férfi- és gyermek-ruhák fél árral árusítatnak el.

NEUMANN ADOLF üzletében.

Lapunk mai száma 12 oldal.

Végeladás.

NAGYVÁRAD, Olaszl. Bémer-tér (Poynár-ház.)
(a »Magyar király« kávéház mellett.)

Kálnoky lemondása.

A »Budapesti Közlöny« tegnap számban megjelent a következő legfelső kézirat:

Kedves gróf Kálnoky!

Az a remény, hogy f. hó 2-án benyújtott lemondásának el nem fogadása biztosítani fogja Nekem és a monarchiának az Ön további megmaradását hivatalában, sajnálatomra nem teljesült. A Házam és a külügyek minisztere állásától való *felmentése iránti kérelmének megújítása olyan okok kifejtése mellett történt, melyekről tudomást veszek és melyek méltánylásával indíthatva érzem magamat, hogy ezuttal engedjek.*

Midőn ujlag biztosítom Önt, hogy a 16 évi czéltudatos és messzeható tevékenysége alatt tett kiváló szolgálatait hálás emlékezetben fogom tartani, különös elismerésem jeléül Szent-István rendem gyémántokba foglalt jelvényeit adományozom Önnek, mely rendem nagykeresztjét Ön 1883. évi december hó 25-én kelt Kéziratom alapján bírja.

Kelt Bécsben, 1895. évi május hó 16-ikán.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Megtörtént tehát. Gróf Kálnoky újból lemondott s a király ezuttal elfogadta lemondását. Kálnoky lemondásának evidens okai, hogy egyrészt Bánffyval nem lehetett többé szolgálnia, s hogy nem akarta esetleg kockáztatni, a delegációnak sima lefolyását.

Persze a kormánypárt sajtója ezt a lemondást előre is Bánffy nagy győzelméül hirdette, s hogy csakugyan megtörtént, még büszkébben beszél róla.

De a józanul gondolkozókat a legfelső kézirat szövegének behatóan figyelmes elolvasása egészen más véleményre indíthatja!

Az új külügyminiszter.

Gróf Kálnoky helyébe, ennek ajánlatára, gróf Goluchovszky Agenor fog külügyminiszterré kineveztetni.

Az új külügyminiszter, noha még csak 45 éves, nagy, érdemes diplomáciai multra tekint-

het vissza, mert tanulmányainak befejezte óta folytonosan a diplomáciát szolgálta. Első jelentősebb szereplése a párisi osztrák-magyar nagykövetségénél indult meg, melyhez attache minőségben jutott, de csakhamar a nagykövet helyettesévé tették, amit nem volt okuk megbánni, mert a fiatal diplomata kitünően állta meg helyét. Midőn pedig Wimpffen nagykövet meghalt, egészen önállóan vitte a nagykövetség ügyeit nagy időn keresztül. Ebben az időben nagy szerepet játszottak az egyiptomi ügyek s Goluchovszkyknak sokszor nyílt alkalma interválni, miközben mindig annak bizonyosságát bizonyította, hogy ügyessége nem mindennapi talentummal és tapintattal párosul. Franciaországban általánosan fájdalmas érzést keltett, hogy a gróftól épen feltűnő fiatalágáért nem nevezheték ki párisi nagykövetté, de abban bizakodtak, hogy évek multával ugyane minőségbe fog oda visszakerülni.

Egyelőre bukaresti követté nevezték ki, hol hamar megszerették. Pedig ugyancsak nehéz állása volt itt, mert épen arra az időre esett a román liga megerősödése, és működési körének kitérülése. Még ma is ő volna bukaresti követünk, ha időközben meg nem ürül a párisi nagykövetségi állás, melyre ő neki volt a legtöbb jogcíme. De nem őt nevezték ki, lemondott bukaresti állásáról és ideiglenesen rendelkezési állapotba kérte magát helyeztetni, amely kérését teljesítették. Ugy mondják, hogy párisi kineveztetését ismét fiatalágára s arra való tekintetből kellett megtagadni, mert felesége francia illetőségű s az már régi nemzetközi szokás, hogy nagykövetnek nem küldenek diplomatát olyan országba, kinek neje odavaló illetékességű.

Némi tekintetben megnyugtathat bennünket katolikusokat, hogy a gróf buzgó katolikus, hogy e körülményt úgy Párisban, mint Bukarestben gyakran kidomborítani igyekezett. Midőn Joachim Murat herceg leányával, Murat hercegné asszonnyal megesküdött Párisban, az ottani apostoli nunczius végezte az esketést s ez alkalommal azt mondta egyházi sz. beszédében, hogy nagy ritkaság manapság olyan hívő és buzgó diplomatát találni mint Goluchovszki gróf.

Adja Isten, hogy nekünk is gyakran nyíljék alkalmunk ennek konstatálására.

Bánffy válasza az interpellációkra.

Tegnap számbunk távirati rovatában jelezve volt, hogy Szilágyi Dezső a képviselőház elnöke közvetlenül a pénteki országos ülés berekesz-

tése után Bánffy Dezső báró miniszterelnöktől táviratot kapott, melyben a miniszterelnök kéri annak bejelentését, hogy a Ház hétfői ülésében Helfy Ignác és Ugron Gábor interpellációira válaszolni szándékozik. A Ház ülése a távirat kézbesítésekor már véget ért, ezt a bejelentést az elnök nem tehette meg. A hétfői képviselőházi ülés elején fogja ennélfogva felkérni a Házat annak megengedésére, hogy a miniszterelnök az ülés végén válaszolhasson az említett interpellációkra.

A kongrua-bizottságból.

A kongrua-bizottság Péntek délután 4 órakor Samassa József egri érsek elnöke alatt ülést tartott, melyen résztvettek: Fenyvessy Ferencz, Gajzágó Salamon, Horányszky Nándor, Németh Péter, Pallivici Ede őrgróf, Spett Vincze, Unger Alajos, gróf Zichy Nándor, Ivánkovics János, Vavrik Béla, Vághy Mór, Toszt Gyula, Tonházy Gyula és dr. Timon Ákos központi előadó.

Az ülés tárgyát képezte ő felsége legmagasabb jóváhagyó határozatának tudomásul vétele, a mely a kongrua-bizottságnak a nagyobb és kisebb egyházi javadalmak jövedelmi összeírására vonatkozik.

A királyi leirat felolvasása után a kultuszminiszter átíratára került a sor s ennek kapcsán készségesen felajánlották közreműködésüket az összeírás jó és célszerű végrehajtására. A kongrua-ügy rendezése ez által közel jutott a döntő stádiumhoz: ő felsége legmagasabb jóváhagyása következtében most már úgy a nagyobb, mint a kisebb javadalmak jövedelmének összeírására nézve teljesen kész és részletes szabályzatok állanak a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezésére, a melyeknek alapján a kongrua-ügy rendezését folyamatba teheti.

Lapszemle.

Budapest, 1895. május 18.

A Magyar Állam »Kálnoky lemondása« cím alatt jelenti, hogy Kálnoky külügyminiszter lemondott, helyére a király a monarchia közös külügyminiszterévé Goluchovszky Agenor gróftól, a volt bukaresti követet nevezte ki. Kálnoky gróftól könnyű lélekkel vesz búcsút. Ha az új külügyminiszterben a társadalmi rend s a dinasztia jövőjének védelmében segítőt talál: örömmel fogadja támogatását.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

„Bizonyos okból“ . . .

A »Tiszántul« számára írta:

Mars.

Bizonyos okoknál fogva; — a melyeket nem tartok szükségesnek felsorolni a n. é. közönségnek, de azért a ki akarja, igen könnyen kitalálhatja — elhagytam már tulságosan tudva lévő lakásomat, s egy mellékutczából nyíló síkátornak zsák-utczában végződő részén vettem másikat.

(Az ilyen zsák-utczákat, kutyaszoritónak is szokás nevezni.)

— No, erre ugyan nem jár a jégeső sem; gondolám magamban, — midőn téli kabátomat s második pár czipőmet alkalmas helyekre tettem, s így a berendezéssel elkészülve — kitekintettem a kis zöld-rámás ablakon; itt akár megpenészedhetem, míg valaki föltalál.

Nagyon elégedettnek éreztem magamat e csöndes zugban.

Erre kocsis nem jár, az uteza tovább nem vezet — ergo embereknek nem igen lesz e tájon mit keresni, — s élhetek valahára lelkeim nyugalomra.

Névjegyetem a fent eltitkolt okokból kifolyólag, nem szegeztem ki az ajtóra, s az öreg háziasszonynak megmondtam, hogyha valaki mégis keresne — nem vagyok itthon.

A szemközti lévő kis három ablakos ház volt az egyedüli, a mi ablakomból szemem elé tárult, hol a kapu fölött kis vörös napernyőt

lógzott a szél; az első kis ablak fölött pedig egy ezégtábla volt szögezve, melyen bárhogy erőltettem is szememet nem tudtam egyebet fölfedezni, mint ezt a nevet: »Weisz Dávidné«, s egy nagyon kopott festő kézi munkát, mely egy mézes-kalács-gyermek fejéhez hasonlított. A többit már lemarta róla az idő vas foga.

Igaz, hogy nem is nagyon törtem rajta az eszemet, hogy mi is lehet tulajdonképen? . . . hanem megnyugodtam abban, hogy ott egy: eső-ernyő csináló; meg egy mézes-kalács sütő asszony lakik. A kikhez nekem egyébiránt — semmi közöm.

Bizonyos oknál fogva — melyet ismétellen nem tartok szükségesnek megnevezni — nem gyújtottam lámpát; hanem a mint az egek ura elhozta a szürkületet, — mint szolid emberhez illik — szépen lefeküdtem a czifrára festett nyoszolyába; melyről az öreg anyóka azt állította, hogy ereklye, mert ő azt még a szépséges szép anyjától örökölte.

Bizonyos okoknál fogva, nem igen tudtam aludni, csak hánykolódtam ide s tova — az ereklyében.

Egyszerre rájöttem a főokra, a mi miatt az álom elkerült.

Ugyanis valami nagyon törte az oldalbordámat.

Benyulok szép lassan a lepedő alá, hogy elegyengessem magam alatt a szalmát, s mit gondolnak önök, mi akadt a kezeim között? . . .

Nem találják ki? . . .

Egy fél kifli! . . . Egy valóságos fél kifli; amelyet valószínűleg az öreg anyóka szépséges szép anyja felejtett ott gyermek korában.

Bizonyos oknál fogva igen megörültem e szerencsés fölfedezésnek s nyugodtabban kezdtem folytatni az aludni akarást.

Már, már szunyadni kezdtem, mikor valaki erősen megkocogtatja kívülről az ablakomat.

— Majd elméssz! . . . kiálték ki bosszankodva az áloműzőre.

De a kocogtatás ismétlődött.

— Ki az? . . . kérdém nem épen kedélyesen.

— Én . . . volt a rövid, határozott válasz.

— No hát ha »te« vagy hát kotródj, mert megezibállak! . . .

A Pártner nem adta föl a játékot. Ismét kocogott.

A paplant a fejemre huztam, s elhatároztam, hogy nem törődöm véle akárhogy kocogtat, ha megunja majd odékb áll.

Tíz perc múlva kidugtam a fejemet, s hallgatódzni kezdtem.

Alig vártam egy pár másodpercet, — megverték az ablakomat.

— Ki az? . . . kiáltottam most már mérgesen.

Az előbbi hang szólalt meg.

— Itt lakik kérem Regenschirm Salamon? . . .

— Nem lakik! . . .

— Hál hol lakik? . . . kérdé az igen természetes hangon.

— A pokolban! . . . kiáltám dühösen.

— Hol kérem? . . . kérdé ismét, miután ugy látszik, hogy nem értette jól a kijelölt helyet.

A **Hazánk** a tegnapi összejött gazdakongresszus tagjait üdvözli s a legjobb sikert kívánja nekik.

A **Pesti Napló** az új külügyminiszter Golnchowski Agenor személyével foglalkozik s tanácsokat ad neki, hogy miképp viselkedjék új fontos állásában Magyarországgal és a szentszékkel szemben.

Az **Egyetértés**-nek a Kálnoky lemondásafeletti örömet csupán az az egyetlen körülmény zavarja meg, hogy az előbbi kormányok bűnös mulasztásai után az alkotmányos jogok biztosítására és a nemzeti önérték megerősítésére éppen Bánffy Dezső találta meg a jó alkalmat, a kit pedig legkevésbé gondoltak az ilyen feladatra születettnek.

A **Nemzet** a III. gazdakongresszusról cikkeznek s azt mondja, hogy ha a kongresszus valódi hivatásának meg akar felelni, akkor szükséges, hogy tanácskozásában, vitáiban és határozataiban megmaradjon azon a téren, melyen mint mezőgazdasági szaktanácskozás működni hivatott és ne fajuljon el általános politikai akcióvá.

A **Magyarország** »Kálnoky helyett Golnchowsky czim alatt most azt tartja főkérdésnek, vajon sikerült-e a magyar kormányoknak a maga álláspontját érvényesíteni? ha ezt vitte ki Bánffy, őszintén gratulál hozzá neki is, magunknak is, mert ez azt jelentené, hogy a magyar állam joga az erő olyan nyomatékával tud föllépni, mely sujt képez kölcsönözni még az olyan súlytalan embereknek is, a milyen p. o. a miniszterelnök ur. Ezt a külügyminiszteri eseret nem megoldásnak, hanem csak egy stádiumnak tekintik, a hol a válság új táplálékot és új erőt szed magába.

A **Magyar Hirlap** azt írja, hogy a mostani veszélyes küzdelmek egész története fényesen igazolja, mennyire veszélyes, akár csak egy kis morzsáját is paragon hagyni jogainknak oly féllal szemben, aki mohón kap az elbirtoklás lehetőségén és abuzus útján akarja elhódítani igazainkat. Magyarországnak a törvény szerint joga van a külügyekbe beleszólni, tehát az elégtétel kapás jogosan megillette br. Bánffyt.

A **Budapesti Hirlap** miután leírja röviden a Kálnoky Bánffy affér történetét azt mondja, hogy Kálnokyt csak azért engedte a király lemondani, mert külügyminiszteri jelöltje van, de azért nagyon csodálatosnak tartja, hogy mégis Bánffy került ki győztesnek.

A **Nemzeti Ujság** »Alakoskodás« czim alatt azt írja, hogy Bánffy az iránt tett lépéseket, hogy a magyar miniszterelnökök a külügyek vezetésére biztosított jogát ezentúl jobban respektálják Bécsben s kimutatja, hogy tulajdonképpen a szabadelvű párt hatalmának megerősítését akarja elérni.

A **Pesti Hirlap** öröngésében azt írja, hogy a Kálnoky bukása a magyar állami önállóság erő próbájának fényes sikere s hogy oly rokonszenvvel és tisztelettel soha sem foglalkozott még Európa Magyarországgal, mint az egyházpolitikai harcztól fogva, mindez pedig a szabadelvű kormány férfias és jellemes (?) magatartásának köszönhető, tehát le a kalappal Bánffy előtt.

Nagyváradai alkotások.

Tervezetések folyton tervezetéseik!

Ezek a mi jelszavaink, ezekben öszpontosul működésünk összes köre. És ezen összehalmozódás nagy eredményeket aligha hoz létre.

Elismerjük, hogy tervezetéseink koronáját a vízműtelep berendezése, a vízvezeték képezi, melyből városunkra csak jó áradhat.

Azonban tervezetéseink irányát az vezette, hogy a külső városrészeket lássuk el jó ivóvízzel; a halandóság nagy mérvének csökkenése volt az irányadó, de hát a külső városrészeknek a vízhez való hozzá jutást, a közutak kis száma által nehezé tettük. Ebből azt az eredményt szerezhetjük, hogy éppen azok, kik legnehezebben szerezhetik meg a jó ivóvizet nem juthatnak hozzá.

A czél magasztos volt, a kivitelben kezd eltörpülni, no mert félünk a vízpoecéklástól.

A második alakítás a reáliskola építése.

Aki e nagy háztömböt már most megtekinti, el kell ismerni, hogy nagy alkotásaink egyike.

Azonban, hogyha még a polgári iskolát bele tesszük is, hol találjuk meg az eredményt abban, hogy kevés, legalább a nagyépülethez kevés tanulók száma mikor fogja megtölteni azt?

Csáky Albin vallás és közoktatásügy miniszternek terve volt a középiskolák egységesítése, miáltal a gymnásiumba járó gyermekek nagy

tömege megoszlott volna és egy része mulhatlanul átment volna a reáliskolába.

A terv a miniszterrel együtt elbukott, a nagyalkotás megmaradt a réginek, a fentartási költség emelkedőben lesz.

A teher nagyobbodik, a szellemi tőke nem fog vele egyensúlyban lenni.

Az állandó (helyesebben téli) színház tervezete Fellner kezébe jutott.

A tervezés iránya más, mint az eddigi volt, a költség szaporulat épen más mint amenyit előirányoztunk.

Nem tévedünk, ha azt mondjuk, hogy a színház Fellner terve szerint fel lesz építve, ez a terv nem azért jó, mert a bécsi vállalkozók készítik, hanem irányzata azért téves, mert költsége sem pénztárunk tehetségével sem közönségünk színházlátogatásával nem áll arányban.

Elmondhatjuk, hogy nem a színház építése lesz drága, hanem a fentartási költség lesz teher állandóan a várososn.

Egyet mindenesetre el fogunk érní, hogy a nyári hónapok legforóbbjait közönségünk nem lesz kénytelen a füledt levegőjű, mégis léghuzamos szinkörben töltöni, a hegyi szabad levegő áldásosan fog hatni reánk és hirlapjaink sem fogják untalan korholni a közönséget, hogy léghuzamban nem akarja élvezni a művészetet. Megérkeztünk nagy alkotásaink egyik rész részletéhez. — a városháza építéséhez.

Vagyis elérkeztünk oda, hogy nem tudjuk, mihez érkeztünk.

A községi központi elemi iskola tervezetéknek még se hire se hamva.

A városházának szük volta, a hivatalok szétszórtsága s az ellenőrzés lehetetlen volta megköveteli, hogy a városháza mielőbb felépíttessék és abba a hivatalok elhelyeztessenek.

Dehát hogyan!

Az elemi iskolát valahova el kell tenni, hacsak költségkimelés tekintetéből első sorban a reáliskola helyére nem akarunk építeni, hogy majd azután folytassuk az elemi iskola telkén is.

Nagy alkotásaink egyik legszebbikének tartanók a városháza felépítését és addig, míg a városi pénztárban pénz van.

— A pokolban! — ordítám magamon kívül, — a hova tégedet is vigyen el az ördög! Egy pár percnyi csönd következett s én azt hittem, most már meg szabadultam valahára kedves ösmeretlenemtől.

Egyszer csak megint kocognak.

Dühös voltam, mint egy tigris, — nem válszoltam.

Az én czimborám újra beszól:

— Kérem szépen! . . . Nekem bizonyos okból okvetlen beszélnem kell Regenschirm Salamonnal, s nekem azt mondták, hogy itt lakik! . . .

No hát most már vége volt a türelmemnek; kiugrottam az ágyból s elhatároztam, hogy ezt a valakit bizonyos okból »csunyán elpáholom.«

Igen, de hát mivel?

Se botom, se esernyőm nem volt — bizonyos okból — s a szobában se, még csak egy seprűnyél sem.

. . . Eh: hát megragadom az üstökét, gondolám mérgesen — berántom az ablakon, ráterdelek s megdöngönyözöm.

Epen az ablakhoz mentem, mikor újra kopogtatott.

Reszkető kézzel rántottam föl az ablakot, s egyenesen beleragadtam az ipse üstökébe.

Ordított, mint egy fábaszorult féreg, s folyton azt kiabálta, hogy ő Regenschirm urat keresi.

— Nohát nesze Regenschirm, meg Sonnen-schirm, meg Lampenschirm, kiáltám én is, mi-alatt alaposan ráztam hosszú üstökét.

Mikor aztán jól megráztam, a szeme közé

néztünk egymásnak: bizonyos okból, majd kövéváltam, t. i. a kit én üstökénél fogva tartottam a markomban, az senki más nem volt, mint az én szabóm, Perelő Jeremiás.

En nem szóltam egy kukkot sem, azt is lassan mondtam, hanem annál inkább szólott ő, mikor megismert:

— Ááá! . . . Ön az kedves Bujdosó ur? . . . Lám, lám, hogy el buvik az ember elől! . . . S még azt írja a becsületes embernek, hogy: »bizonyos oknál fogva egy időre Pestre utazik!« . . .

Ekkor jutott eszébe, hogy fáj a haja. Meglepetésemet látva, felülkerekedett s elkezdett reám kiabálni:

— Hallja az ur! hogy meri maga az én hajamat huzgálni?

(Magának szólított a nyomorult kecske!) Fölfogom jelenteni, érte! . . .

Alig bírtam elcsitítani nagy rimánkodással.

A lármára, néhány szomszéd kicsődült; köztük a szemben levő esernyő-csináló is, köz belépett:

— Kérem, én itt a nevemet hallottam kiabálni, — ki merte az én becsületes nevemet kiabálni?

Ez az intermezzo, szerencsére fordulatot adott a dolognak:

— Kicsoda ön? . . . kérdék egyszerre mind a ketten.

— Én Regenschirm Salamon vagyok, esernyő-csináló mester, felelt büszkén; ki akar velem valamit? (Nagyon bátran mert beszélni, mivel a szomszédok körülfigyelték.)

— Én — mondá neki a Schneiderem.

— Mi tetszik?

— Esernyőt akarok csináltatni.

— Kérem alássan, tesszen besétálni hozzám . . . viszonzá a kis esernyős udvariasan.

— Rögtön, mond Perelő ur, csak bizonyos okból följegyzem ennek az urnak a házszámát — s ráam mutatott a nyomorult.

Bizonyos okból nagyon furesán kezdtem magamat érezni, . . . tudtam, hogy ez a skorpió beperel másnap azért a rongyos százharmincz forintért.

Be is perelt; hanem én — bizonyos okból . . . még azon a héten megugrottam a városból.

Mikor Pista István volt.

Irta: Rostkowicz Arthur.

Önök alig hinnék el, hogy a mi kedves Főriss Pistánk valaha földbirtokos lett volna. Pedig az volt valamikor — egyik őse, kit három falu nevezett földesurának. De mint mindennek el kell mulni a világon, ugy kellett elmulni a gazdagságnak, a fénynek, dicsőségnek mi a Pista őseit környékezte. Az ősi birtok idegen kézre jutott, a hét szilvafa kiszáradt, s helyébe a héber paszuly lett ültetve, melynek gyümölcseiből még ma is az új birtokos pén-teki sóletje készül.

Igaz ugyan, hogy mikor a Pista gyerek elvégezte a szini iskolát, néhány ezer forint, az ősök által még el nem vert örökségnek birtokába jutott. Ez volt a régi gazdagság romja.

Nem tartjuk hibásnak az építkezéseket. III. Napoleonnak épen Hausman volt a jobb keze, ki kenyeret tudott adni a párisi munkásoknak.

Annak dacára, hogy mi nem vagyunk Párisban és nem építkezünk párisi módra, mégis célszerűnek tartjuk épen a nagyvárad iparosok és munkások érdekében az építkezéseket, mivel a város polgáraitól beszédett pénzt ismét jobbára a város polgárainak adjuk vissza.

László Balázs.

NAPTÁR.

— Május 19. —

Vasárnap. Róm. kath. F. 5. Rogate. Prot. F. 5. Ivó. Gör. kel. május 7. A. K. megj. I. sz. I. sz. Nap két 4 óra 7 p., nyug. 7 óra 14 p. Hold kelte 1 óra 44 p., nyug. 1 óra 50 p.

Május 20. A számonkérő szék ülése a városnál.
 „ 22. Reáliskolai ifjúság majálisa a Szent-László-fürdőben.
 „ 24. Az iparos tanonc iskolai bizottság ülése.
 „ 25. Diák-majális a Félix-fürdőben.
 „ 25. Biharmegyei rendkívüli közgyűlése.
 „ 26. Biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a megyeház kistermében.
 „ 26. Biharmegyei és nagyváradai nőegylet évi rendes közgyűlése.
 „ 27. Az orvos és gyógyszerész egyesület rendkívüli ülése.
 „ 28. A Szent László-nyomda részvt. közgyűlése.
Jun. 4. Középiskolai tanulók kerületi tornaversenye Nagyváradon.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kiss és **Kiss** cégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **Keresztjáró hét.** Holnap kezdődnek a keresztjáró napok. Régi szép szokása az egyháznak, hogy a reánk következő három napot imádságba merülve tölti. Bizva isteni alapítója ígéretében: »Kérjétek és adatik nektek« könyörögve, esdekelve járnak a keresztények egyik templomból a másikba s imáikkal ostromolják az eget.

A »keresztjáró« nevet onnét nyerték e napok, hogy falu helyen — több templom nem

léven — rendszeren a határban álló valamely keresztthez mennek processióval a jámbor hitek. Ezen ájtatosság eredete az ötödik századba nyúlik vissza. 469-ben sz. Mammert, viennei püspök tartotta először. Székvárosát földrengés, tűz villámesapások, ragadozó vadállatok és más elemi csapások pusztították.

Ezek elhárítására s az Ur kiengesztelésére három napi böjtöt és közajtatosságot rendelt. — és megszűnt a baj. Példáját másutt is követették, lassankint általánossá vált.

Városunkban e 3 napi ájtatosság a következő sorrendben fog megtartatni:

Hétfőn d. e. 8 órakor a székesegyházban esendes mise, mely után a körmenet a várad-olaszii plébánia templomba indul, hol nagy mise és prédikáció lesz.

Kedden u. a. délután a »Barátok« templomában kezdődik az ájtatosság, honnét körmenetileg a premontréi templomba mennek; itt énekes mise és sz. beszéd.

Szerdán u. a. i. A szt.-László templomból indul a processio a kapuczinusokhoz, kiknek templomában végzik az ájtatosság többi részét. (Szónoklat magyarul.)

Rosz idő esetén első nap a barátoknál, 2-ik nap a premontréiknél, 3-ikán a kapuczinusoknál tartják az egész ájtatosságot.

* **Szolnok az üzletvezetőségért.** A kereskedelmi miniszter — mint már írtuk — a magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének számát kettővel növelni fogja. Szolnok is az üzletvezetőségért versengő városok sorába lépett, s egy küldöttsége Almássy Géza főispán vezetésével legközelebb tisztelegni fog Dániel Ernő kereskedelmi miniszternél. Hát Nagyvárad nem mozog?

* **Br. Kaas Ivor levele.** Br. Kaas Ivor-ról régóta tudva van, hogy legkedvesebb olvasmányai közé tartozik tartozik: Kempis Tamás könyve. Legutóbb Nogáll János püspök elküldte neki a saját fordításában kiadott Kempis Tamásnak remek, illusztrált díszkötésű példányát, Br. Kass Ivor erre a püspökhöz a következő levelet intézte:

Budapest, 1895. ápril 22-ikén.

Méltóságos Uram!

Nagy az én örömem és gyönyörűségem, melyet Méltóságod kegyességének köszönhetek. Szegény és szerencsétlen ifjú valék, midőn Kempis Tamás könyve szolgált erősítőnek és vigasztalásul s azóta

negyedszázadon keresztül irányítójem viharos életemnek. Két kis könyv, az Új testamentom és ez, miket legelőször becsülök s legelőször forgatok. Pázmány fordítását használom. Méltóságodnak gyönyörű képes kiadását nem ismertem s most ajándékként és kitüntetésképpen adott nekem. Nagyon köszönöm.

Meglepett engem ismeretlen és érdemtelent Méltóságod figyelme és szeretete. De kérem boocsáson meg ha márczius 12-ről kelt levelére nem feleltem, én a könyvet és levelet csak tegnapelőtt, ápril 20-ikán kaptam meg.

Az előszó nagyon érdekelt. A fordítás tömör, szabatos, érthető és magyaros. A Pázmányénál könnyebb. A kiállítás műbecse nemesak a kivitelben és rajzban, hanem a felfogás mélységében, értelem és érzésben is nyilvánul.

Hibásnak csak a 43. lapon a képen gondolt feszületet találtam, hol az angyala kelyhet Krisztus Úrunk sebé alá tartva, a seb a jobb oldalon s nem a sziv alatt van rajzolva. Cuncta licent pictoribus.

E könyv nekem örök emlék lesz s fiamé halálom után.

Hálámhoz fűzöm hódolatomat s mély tisztelettel maradok méltóságodnak

alázatos szolgálója:

Kaas Ivor.

* **A megsérült püspök.** Bubics Zsigmond kassai püspök, ki a minap a főrendiházból jövet a muzeum fölépcsőjén elesett és karját megsértette, már annyira jobban van, hogy elhagyhatta ágyát és pár nap múlva visszautazik székhelyére Kassára.

* **A nagyváradai reál- és polgári iskola építése.** A városi tanács tegnap délelőtt tartott ülésében behatóan foglalkozott a reál- és polgári iskola építésének kérdésével. A felügyelő bizottság jelentése alapján az építés előrehaladottságához képest 130 ezer koronát utaltak ki. Ugyanezen a felügyelő bizottság jelentése alapján a tanács elrendelte, hogy a mellék lépések ne a tervezet szerinti homokkőből, hanem erősebb minőségű quarex kőből készíttessenek, mert bár ez a kő egy kicsit drágább, de tartósságánál fogva mégis gazdaságosabb. A többlet kiadás megtakarításokból fog fedeztetni.

* **Vivóverseny Nagyváradon.** Chappon Károly vivómeister az Athletikai Klub versenyének mintájára, mely csak a napokban folyt le

➡ **Folytatás a mellékleten.** ➡

Ezenkívül megkapta az ötszáz esztendő kutyabőrt, s egyik ősenek a koponyáját.

Főriss Pista, a mi aranyos kedvű komikusunk hetekig nem tudta, hogy miként költse el azt a rengeteg sok pénzt. Ezen gondolkozott egész virág vasárnapig, míg a vidéki kollégák szerződéskötés céljából fel nem jöttek a fővárosba.

Pista is elszerződhetett volna, de bizony nem tette; pedig hamar elmúlt ám a virágvasárnap, s a kerepesi uti színész kávéházakba ugyancsak ritkán tévedt be egy-egy lemaradt kolléga, kit nem szerződtek a direktorok. Ezekkel hamarosan megismerkedett Pista, s elhatározta, hogy szintársulatot szervez.

Egy hét múlva, a színészek akkori szokásától eltérőleg, vasuton utazott Főriss István szintársulata a délvidék felé. A társulat tagjainál csak a direktor volt boldogabb, s örült, ha előleget kértek tőle, vagy ha kifizethette valamelyiknek a vacsoráját.

Sok felé játszottak néhány hónap alatt, akár pártolta őket a közönség, akár nem, Pista pedig csak fizette az előlegeket, a kontókat, a míg tartott a pénzből.

Egyszer azonban az előlegek forrása kikapadt, s a tagok levertek voltak az a kontó megszűnése miatt.

Pedig a vendéglős a szabó ugyancsak nógatta a direktor urat a fizetésre. Szóval égett alattuk a talaj.

Pista kétségbe volt esve, s éppen köteleket keresett, mikor Czingi (Szendrei Miska) beállított hozzá.

— Nekem van egy tervem, direktor ur, ha ugyan bevalik.

— Beszélj hát!

— Itt nem maradhatunk tovább, annyi bizonyos, hanem odébb megyünk egy házzal.

— De szerencsétlen, hiszen nincs miből elutazni!

— Megyünk gyalog.

— Jó gondolat, bár — ripacsos. De hogy visszük el a ruhákat, meg a diszleteket?

— Magunkra veszünk annyi ruhát, hátunkra annyi diszletet, a mennyit elbirunk.

Tudom, megbotránkoztak volna a tagok, ha látták volna, mint esőkolózik össze a direktor ezingijével.

Egy hét múlva a társulat már Szabadkán játszott a közönség részvétele mellett.

Hideg, ezudar idő volt s csak minden harmadik-negyedik este játszhattak. A mijök volt, már régen a zálogházba vitték s csak egy-egy zöld színű ezédula regélt az elmúlt jó időkről, mikor még a kontó, meleg vacsora, s téli ruha is létezett.

Már egy hete nem játszottak s két napja nem ettek.

Három egymásba nyíló fűtetlen szobába voltak összezúfolva, s nem győzték szidni a részvéttelen közönséget.

Czingi krétával ráírta a kályhára, hogy »be van fűtve«, s kacagva hívta a többieket is melegedni.

— Könnyű neked élezelődni, mikor meleg, bundás kabátod van — mondja az egyik.

— De jó Czinginek — kesergi a hősszelmes — neki nem kell fájni, mint nekünk.

— Szégyeld magad Czingi sítija a naiva, ki, bár ötven tavasz virágait látta lehullani, s mégis naiva maradt. Mi éhezünk és fázunk, míg te nyugolod kajánul nyomoruságunkat. Szégyeld magad, gyalázatos!

Czingi komoran nézett maga elé, majd mikor senki sem vette észre, kisompolygott a szobából.

Meg sem állt a zálogházig.

Itt levette nyolcvan forintos téli kabátját, s becsapta huszért.

Ezen a pénzen bevásárolni ment, s vett mindenféle, mi éhes színész gyomornak jó és kellemes.

*

Főriss Pista bizonyosan emlékezik erre, bár az ő direktorsága egy elmosódott emlékezetében, hogy maga is kételkedik benne.

De ha ő sem hiszi e történetke valódiságát, úgy kérdezze meg az őse koponyájától, ki szintén ott volt a társulatánál, mint szerződött tag.

Sokat hányódott azóta Pista, mióta társulata szétszűlt.

Csak a koponya tartott ki vele hűségesen, meg a nemesi diplomája. Ezekről nem tudott megválni a nemes emberből lett színész. Pedig lám Czingi megtudott válni — a nyúl bőrös, téli kabátjától!

Budapesten, mesterekkel és amatőrökkel Nagyváradon is kard- és vitor-mérkőzést rendez. A verseny e hó végén lesz megtartva. Eddig Arlow Gusztáv cs. és kir. kapitány, dr. Benyovics Lajos budapesti, Robely Jenő kaposvári és Sztrakay Norbert budapesti vívómesterek ígérték meg, hogy a mérkőzésben részt vesznek, de jelen lesz két nő-kardvívó is, ami speciális érdekességet ad a versenynek. Az intéző-bizottságot gárdájából állítja össze Chappon s e végből tegnap este vívótermében értekezletet hívott össze, melyen jelenlegi és volt tanítványai nagy számban jelentek meg. Az értekezleten egy 3 tagból álló bizottságot választottak melynek tagjai Beöthy Dávid elnök Chappon Károly és Zilahy Gusztáv. — A bizottság részletesen kifogja dolgozni rövid idő alatt az egész verseny programját, mely valószínűleg a »Fekete Sas« nagytermében május vége felé lesz megtartva belépti díjak mellett. A versenyben való mérkőzésre már eddig is sokan jelentkeztek. A programot legközelebb közzé teszik.

* **Személyi hír.** Bulovszky József kir. ügyész a tenkei járásbírósi fogház vizsgálótára a mai napon elutazott.

* **A római színházegés.** Mint Rómából írják, a rendőrség nyomozása kiderítette, hogy a Politeama színházat felgyújtották. Késégtelen, hogy az épület egyszerre több helyen gyuladt ki. A tűz a Vatikánban is nagy pánikot okozott s magát a pápát is felkellették, mert a szikrák és égő szilánkok a vatikáni épületekre hullottak. A pápai palota kertje egészen megtelt hamuval. A tűz által okozott kár több mint két millió lira.

* **Beteg kanonokok.** Petrovich Ferencz prépost-kanonok, ki a múlt év őszén oly súlyos betegségbe esett tegnap, Vörishofenbe utazott üdülést keresni. Elkísérte őt Lopusny Gyula, a sz.-József intézet aligazgatója és a beteg kanonok sógornője. — Schifner Ede pápai prelátus pedig rövid kurára a Margitszigeti fürdőbe ment üdülni.

* **A kereskedő ifjak évkönyve.** A nagyváradai kereskedő ifjak köre folyó év szeptember havában tízéves jubileuma alkalmából »Évkönyvet« is szándékozik kiadni, melyben a kör történetén kívül alkalmi közlemények is lesznek. Ezért Nagyvárad jobb nevű íróit valamint az egylet jóakaróit s a társadalmi és különösen a kereskedelmi élet kiválóbbjait körlevélben kérte fel a közreműködésre. Lapunk szerkesztője is kapott ilyen kérést s úgy tudjuk, hogy a kereskedő-ifjaknak megígérte közreműködését.

* **Névváltoztatás.** A belügyminiszter tassi illetőségű Schneider Ábrahám nagyváradai lakos vezetéknévénél »Szabó«-ra kért megváltoztatását engedélyezte.

* **Egy öngyilkosság következményei.** Megrendítő eset foglalkoztatja Kosd nógrádmezei helység lakosságát. Farkas András, odaváló gazda, a miatt való buslakodásában, hogy a feleségét az örökségnél megrövidítették, a padlásán felakasztotta magát. Az öngyilkosságot követő napon találta meg a szerencsétlen embert a szomszédja, a ki szintén a keresésére indult. A szomszéd azonnal összehívta a házbelleiket, a holttestet levágta, de a rémület annyira erőt vett rajta, hogy összesett és harmadnapra meghalt. Farkas leánya pedig, a ki szintén ott látta függni az édes apját a kötélen, úgy megijedt, hogy epilepsziába esett. Egy másik szomszéd, ugyancsak a holttest eltorzult arcának a látására, üldözési mániába esett és ha a roham meglepi, végig szalad a falon és segítségért kiabál, mondván, hogy megakarják fojtani. Babonás lelkek ebből mindenféle ördön-

gős dolgokat jósolnak és az egész falu annyira meg van rémülve, hogy még több szerencsétlenségtől tartanak.

* **Tamássy Géza halála.** Tamássy Géza berettyó-ujfalui gyógyszerész folyó hó 16-án szívszélhűtésben hirtelen elhunyt. A közügyekben Tamássy tevékeny részt vett. Minden nemes irányu mozgalomnak ő volt a vezére, a kaszinó elnökét, a szabadelvűpárt alelnökét, a vármegye egyik tevékeny bizottsági tagját, az önkéntes tüzoltó-egylet több éveken át volt főparancsnokát, a sárréti népbank igazgató tagját, az ev. ref. egyház egyik presbyterét s számos egylet és testület lelkes tagját gyászolja. A család által kibocsátott gyászjelentés a következő:

Özv. Tamássy Gézané, szül. Szilágyi Erzsébet mint hitves, Tamássy Károly és Margit mint gyermekek, özv. Tamássy Károlyné mint édes anyja, Tamássy Béla, Tamássy Berta férjezett Hékesy Lászlóné mint testvérek, családjaikkal, Szilágyi Ferencz mint após családjával együtt — a többi rokonok nevében is — fájdalomtól megtört szívvel tudatják Tamássy Géza berettyó-ujfalui gyógyszerésznek a legjobb férjnek, szerető édes apának, hű és odaadó fiu, rokon és önzetlen barátjának folyó évi május hó 16-án élete 50-ik évében rövid szenvedés után váratlanul történt gyászos elhunytát. A boldogult földi maradványai folyó évi május hó 18-án délután 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint az örök nyugalomnak átadatni. Berettyó-Ujfalu, 1895. évi május hó 16-án. Áldás és béke lengjen porai felett!

A sárréti népbank szintén bocsátott ki gyászjelentést, mely a következőképen hangzik:

A Sárréti Népbank részvénytársaság igazgatósága mélyen megrendülve jelenti Tamássy Géza urnak, az intézet egyik tevékeny ügybuzgó igazgatójának folyó hó 16-ik napján este 8 órakor váratlanul bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogult földi maradványai f. évi május hó 18-án d. u. 4 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint az örök nyugalomnak átadatni. Berettyó-Ujfalu, 1895. évi május hó 16-án. Béke porai!

Az elhunyt temetése tegnap délután 4 órakor ment végbe Berettyó-Ujfalu lakosságának általános részvétele mellett.

* **A nyugdíjalap zárszámadása.** Nagyvárad város tisztviselői nyugdíjalapjáról készített zárszámadást a belügyminiszter jóváhagyta.

* **Zárdába menő hercegnő.** Bécsből írják, hogy Lichtenstein Henriette hercegné-kisasszony, Lichtenstein Alajos herceg leánya, belép a gráci benediktinusk zárdájába. Henriette hercegnő most husz esztendő. Hogy mi indította a fiatal hercegnéket arra, hogy a világi életet és örömeiket magától eldobja és a zárdá komor falai mögé vonuljon, arról nem szól a tudósítás.

* **A főgymnáziumi dalárda a májusi ájtatosságon.** A várad-olaszii plébánia templomban a tegnapi esti ájtatosságon a helybeli premontrai főgymnázium énekkara két gyönyörű Mária-éneket adott elő Szmekta Ödön tanár vezetése alatt. A zsufolásig megtelt templom közönsége nagy élvezettel hallgatta végig a szabatos praecizitással elénekelt darabokat. Csak az a kár, hogy még többször meg nem ismétlik, a mit pedig bizonyára örömmel vennének az ájtatosságra járó nagyszámu hívők.

* **A püspökfürdőről.** A szt.-László (Püspök) gyógyfürdő, az 1894/95. év folyamán végzett építkezések, a nagyváradai latin szert. püspökségi uradalom bíboros urának áldozat készsége folytán, a hazai első rangu fürdők sorába emelték. Az érkező vendégeket bizonyára meglepi a kor izlésének megfelelőleg épült díszes fürdők, esinosen berendezett pihenő termek, tágas világos, tárt menetek (folyosók) a nagy szabású nép fürdők- és kádas fürdők. — A fürdőknek vizellátása a László gyógyforrás ártézi kutjából történik, melynek gyógy ér-

téke szaktudósaink véleménye alapján a legnagyobb, ezen nagy tömegű viz Viderszky féle motorokkal folytonos áramlatba tartatik — a beteg folytonosan kristály tiszta vízben fürdik. — A püspök fürdő e jelen berendezéssel a fürdőző közönség igényeit kielégíti, e kies helyen a beteg a gyógyulást, a kiránduló társaság a kellemes szórakozást föltalálja.

* **A csehországi hadgyakorlatok.** Báró Beck tábornok, vezérkari főnök jövő hó harmadikán számos vezérkari tiszt kíséretében Budweisba utazik, a honnan kétnapi terepszemle után tovább megy Wodnian, Horazdiovicz, Taus és Staab irányában Égerbe. A vezérkari szemlelovaglásban, mely szoros összefüggésben áll a csehországi hadgyakorlatokkal, részt fognak venni Guttenberg altábornagy vezérkari főnök helyettes, Mattes és Czibulka vezérőrnagyok, továbbá 31 törzstiszt, 7 főtiszt, 5 intendáns és 156 altiszt és közlegény a különböző fegyvernembeli ezredekben.

* **Jóváhagyott alapítványi oklevelek.** A néhai Pollák Ede és néhai Sonnenfeld József által tett alapítványokról kiállított alapító okleveleket a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyási záradékkal látta el. A záradékban kiköti a miniszter, hogy az alapítvány vagyonának sértetlen fentartásáért a felelősség Nagyvárad-városát terheli.

* **Miniszter az ujságírók közt.** Nálunk is megtörténik, hogy a miniszterek felkeresik az ujságírókat, kivált ha azokat egyik-másik kérdésben nem annyira informálni, mint suggerálni akarják. Lembergben azonban másféle hírt hoz a táviró. Ott ugyanis Madeyski lovag közoktatásügyi miniszter a lemergi hírlapírók egyletébe mint támogató tag lépett be.

* **Áthelyezés.** Meisner György irgalmas rendű gyógyszerész, ki már idestova 3 éve működött városunkban mindazoknak legnagyobb meglepedésére, kik vele érintkeztek, Pápara lett hasonminőségben áthelyezve. A derék irgalmas rendtag új állomására mai nepon utazott el városunkból s a vasúthoz itt hagyott számos jó barátja kísérete ki a humánus érzésű fiatal papot.

* **Óriás tűz Londonban.** Londonból jelentik, hogy az ottani Dormontsey városrészben a bőrvásáron nagy tűz volt. Másfél acre területet borítanak el romok. A kárt 200.000 font sterlingre, több, mint két millió forinttra teszik. A Manning-street szegény lakossága az utcára menekült és a szabad ég alatt tanyázik.

* **Petroleum és fatelep.** A város jogügyi bizottsága tegnap délután Dus László főügyész elnöke alatt ülést tartott, melyben a petroleum tartására és a fatelepekre vonatkozó szabályrendeleteket tárgyalta, azonban azok érdemében nem döntött, hanem még folytatni fogja még alkalommal. Az ülésen az elnökön kívül ifj. Rimler Károly rendőrkapitány, Kunyhósy János, dr. Sonnenfeld Zsigmond és Tóth Márton tisztí ügyész voltak jelen.

* **Tüzoltók Kismarján.** Biharvármegye Kis-Marja községében önkéntes tüzoltó-egylet alakult. Főparancsnoknak Osváth Károlyt — titkárnak pedig Osváth Jánost választották meg.

* **Kellemetlen vendég a színpalak mögött.** Kellemetlen meglepetésben részesültek tegnap este az előadás alkalmával színészeink. Egy részeg munkás, ki bérét valószínűleg már az előadás megkezdte előtt megitta, minden áron Südermann nagyhatású drámáját az »Otthon« akarta megnézni. Igen ám, de mivel a pénzt már máshol hagyta, nem volt min megnézni. Kapta magát s beállított amugy düledezzve, a színpalak mögé, hol a színészeket az előadásban igen zavarta erős kritizálásával. — Itt a felügyelő figyelmét azonban magára vonta, ki figyelmeztette az eltávózásra. Ő azonban ellenszegült s a felügyelőnek nem volt más mit tenni, mint rendőri hatalmat igénybe venni. A részeg munkás látva, hogy a drámát, melyet oly nagy figyelemmel hallgatott — félbe kel szakítania, kapta magát s felszökött a zsinór padlásra. — Itt történt tulajdonképen a tragédia. Ugyanis a

függőnyt húzót, azért mert őt megszólítani méréselte, kétszer jól »pofonította.« E közben megérkezett Leszkay is, ki két hatalmas rendőrrel az ipsét, a rendőrség további pártfogása alá küldte. Az érdekes jelenetnek igen sok nézője akadt.

* **Esküvő.** Sebestyén Sándor békeosi tulajdonos szerdán délután esküszik örök hűséget Boros Lajos n.-váradai polgár kedves leányának Annának, az olasz ev. református templomban.

* **Öngyilkosság az utcán.** Szabó Elemér 22 éves bankhivatalnok Budapesten a Rókus-kórház előtt föbe lőtte magát és szörnyet halt. Az öngyilkos fiatal ember szerelmes volt egy férjes nőbe s hátrahagyott levelében szerelmének reménytelenségével indokolja tettét. A levelet pár percczel öngyilkossága előtt adta át barátainak a kikkel együtt mulatta át az éjszakát.

* **Az „Eltévedt báránka.”** A pozsonyi rendőrség tegnap egy átiratban arra kérte fel az alispánt, hogy ha Kapi Vilma 17 éves állami tanítóképezdei növendék hatósága erületén tartózkodnék — tartóztassa le. — Kapi Vilma folyó hó 9-én úgy este 8 óra körül a képezdeből elszökött s azóta hollétét kideríteni nem tudják. — Az »eltévedt báránkát« — ismerősei állítása szerint — valószínűleg a szerelem kényszerítette a fellépésre.

* **Vizbe fulladt földbirtokos.** Nagy szerencsétlenség történt a pozsonymegyei Bogdány községben. Kirchnák Imre jómodu és széles körben ismert földbirtokos belefűlt a Sztári patak vizébe. Kirchnák későn tért vissza a földjeiről, ahol a munkások után nézett. Mire a község határába ért, már egészen sötét volt. A földbirtokos a nagy sötétben a Sztári-patak egy hidaeszkáján át akart menni, de félrelépett és a vízbe bukott, ahol halálát lelte.

* **Még nem szabad dalolni.** A nagy bajomjak — mint már említettük, dalegyetlet alakítottak. A belügyminisztertől tegnap érkeztek vissza az alapszabályok, de nem hagyta jóvá, mert egyik-másik paragrafus ellen kifogása van.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyszjelentést. Alulirottak fájdalomtelt szívvel tudatják a jó férj, testvér, sógor és rokonnak Asztalos Ferencz nyug. m. k. honvéd századosnak folyó évi május hó 18-án d. e. 10 órakor élte 65-ik évében hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halot hült tetemei f. hó 20-án d. u. 3 órakor fognak Sztaroveszky-utca 225-ik számú háznál tartandó ev. ref. szertartás után, a váradolasi sírkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, bajtársai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1895. május hó 18-án. Béke poraira!

* **Biharvármegye közuti pénztárának zárszámadása.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága a vármegye közuti pénztárának 1893—94. évi zárszámadását jóváhagyta. Az 1893-ik évben volt a pénztár bevétele 267.130 frt 99 és fél krajczár, kiadása 256.070 frt 71 kr. maradvány 11060 frt 28 és fél krajczár az 1894. évben bevétele 267.730 frt 14 kr. kiadása 264.839 frt 55 kr. maradvány 2890 frt 59 kr. A számadások összes iratai 15 napi közszemlélre kitétettek a megyei közigazgatási irattárban.

* **A »Herkó Péter«-ből.** A kitünően szerkesztett »Herkó Péter« mai számából vesszük át a következő jóízű apróságokat:

Bók. Tudja-e uram, hogy nagyon félek a villámtól.

— Nem esodálom, asszonyom, a kiben annyi a vonzerő!

Nagyon udvarias. Nem találja, hogy itt igen hideg van? Kérde egy hölgy vendégét.

— Sőt igen s ha megengedi fázom is.

A törvény előtt. Biró: Ugy látszik maga az eszét a borospohár fenekén kagytá, mikor ezt a büntényt elkövette?

Vádlott: Pedig kérem én poharamat rendesen fenéki ki szoktam üríteni.

Az iskolából. Fiu: Tanító ur kérem a Pista egy dísznót csöppentett az irkámra.

Tanító: Ne így fiam, hogy dísznót, hanem egy foltot.

Fiu: (másnap reggel.) Tanító ur kérem szépen tegnap egy nagy foltot öltünk, itt küld édes apám egy kis kostonót.

Tanító: Janesi fiam mondjal egy elemet.

Janesi: Türelem.

* **APRÓ HIREK. — A király az árvíz-károsultaknak.** A király a legutóbbi árvíz által jelentékenyebben károsult huszonegy község inségesei számára magánpénztárából hatezer forintot adományozott. — **Megszökött huszár.** A nagyváradi 15. számú huszárezredtől Stifely József köztívész tegnap megugrott. A gyáva legényt körözik. — **Réz-jegygyűrű.** M... Ó. fodrászsegéd a nagyváradi rendőrségnél panaszt emelt F. S. ellen, mert neki egy rézből készült jegygyűrűt adott el arany helyett. És — ezért még nem kíváná a megajuttatását, de az a malőr származott belőle, hogy a menyasszonya megharagudott és visszaütötte — a parthiet. — **Az »Olvasd« elkobzása Nagyváradon.** Tegnap Kiss Dávid üzletében a vizsgálo bíróság végzése alapján a rendőrség az »Olvasd« néhány számát elkobozta.

x **Felhívjuk** olvasóink figyelmét a lapunk hirdetési rovatában közölt. »Szent-László (Püspök) fürdő« megnyitására vonatkozólag, mely folyó hó 19-én lesz, a nagyszalontai állandó fürdői-zenekar Tinka Károly karvezető közreműködésével.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.
A *-gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

Hivatalos közlemények.

Pályázat hirdetmény.

A »biharmegyei és nagyváradi nőegylet« által fenntartott »Erzsébet« leányárházban az Ó cs. és apostoli kir. Felsege által alapított »Honvéd árva-alap« üresedésbe jött; erről a város területén lévő honvéd árvákat, illetve gyámjaikat azzal értesitem, hogy a megüresedett alapítványi hely elnyerése iránti kérelmükkel közvetlenül nevezett nőegylet elnökségéhez — a hol a pályázat feltételei is megtehetőek — forduljanak.

Nagyvárad, 1895 május 17.

Sal Ferencz,

kir. tan. polgármester.

Az egyévi önkéntes gyógyszerészek és állatorvosok szolgálatáról.

A honvédelmi miniszter az egyévi önkéntes gyógyszerészek és állatorvosok tényleges szolgálatának mikénti teljesítésére vonatkozólag új határozmányokat léptetett életbe.

A rendelet szerint az egyévi-önkéntes gyógyszerészek 1895. október 1-től, az állatorvosok ugyanezen év április 1-től fogva egy évi tényleges szolgálatukat gyógyszerészi, illetve állatorvosági rendfokozatban — a mely a »katonák« (»közlegénység«) csoportjába osztatik be — kötelesek teljesíteni; ezen szolgálatnak az államköltségen való teljesítése tekintetében, a katonai állománybeli önkéntesekre vonatkozó összes szabályok a mérvadóakkal az eltéréssel, hogy ezek az illető csapat tényleges létszámába nem számíttatnak be s hogy vagyontalan állatorvosok a csapatot választásánál

korlátozva nincsenek, föltéve, hogy a választott csapatnál állatorvosi szolgálat van.

Az önk. gyógyszerészek a gyógyszerész-mesteri oklevél megszerzése után, ennek egy hiteles másolatát ahhoz a helyőrségi kórházhoz, melyhez az ő állományilletékes egészségügyi osztaguk tartozik, beküldeni kötelesek, s a közös hadügyminiszterium határozza meg azon egészségügyi intézetet, illetve gyógyszerért, a hol a gyógyszerész szolgálatát teljesíteni fogja.

A szolgálattételre való behívás a többi legénységre érvényes határozmányok szerint történik. Az október 1-ére való behívás föltétlenül valamennyi egy éves önkéntesekre kiterjesztendő, a kik az illető esztendőben életök 24-ik, illetőleg, ha 6 gymnaziális vagy realiskolai osztályu előképzettséggel bíró gyógyszerészek, életök 26-ik évét betöltik.

A jelzett önkéntesek szolgálatuk alatt az illető csapattesteik egyenruháját kötelesek hordani, ismertető jelül egy centiméterrel az önkéntesi jelvény felett selyem paszománnyal.

Hat hónapi szolgálat után alkalmazhatóság esetén tizedesi kitüntetésben részesíthetők, az egy év leteltével pedig alkalmazhatóságuk és a szükséglethez képest járulnokokká, illetve állatorvosokká vagy gyakornokokká neveztetnek ki.

A már kinevezett gyakornokra ezen szabályok nem vonatkoznak.

A közönség köréből.

Nyilvános köszönet.

Az ipartestületi ellaggott és munkaképtelen iparosok segély alapja javára a folyó hóban Rosenfeld József, Friedmann Salamon, Buksz Márton, Reichardt Imre, Knapp Ferencz, Stettner István, és Baumaiszter Ernő. 1—1 frtot voltak szívesek adományozni, mely kegyes szíveségükért fogadják hálás köszönetünk nyilvánítását ez uton is.

Nagyvárad, 1895. május hó 18-án.

Medveczky Dezső,

jótek. bizott. jegyző.

Bertsey György,

jótek. bizott. elnök.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap: Délután: *Csókön szerzett völegény*, este: *A csikós népszimnű*.
Hétfőn: *III. Richard*. Tragédia.
Kedden: *Vadorzók*. Szimnű.
Szerdán: *A szultán*. Operette.
Csütörtökön: *A fősvény*. Vigjáték.
Pénteken: *Sarah grófné*. Dráma.
Szombaton: *Malakoff herczeg*. Operette.
Vasárnap: d. u. *Zsidó honvéd*. Népsz.
Vasárnap: este. *Malakoff herczeg*. Oper.

O t t h o n.

Május 18.

Korunk drámairói közül Sudermannál aligha érte valaki jobban egy szellemes német szinkritikus következő híressé vált mondását: »Mindzen szerepben háromféle nyelvezetnek kell lennie. Az első azt fejezi ki, a mi az egyes jelenetek megértéséhez szükséges, ez a situatio nyelvezete; a második a lelki állapotokat festi, ez a psychologia nyelvezete; végül a harmadik azt adja elő, a mi a darab meséjének bővebb megértéséhez szükséges s ez a drámai cselekvény nyelvezete.«

E három nyelvezetet, melyet a kitünő dramaturg a fennebbi módon határoz meg, oly művésziösen senki sem tudta kifejezésre juttatni, mint Sudermann. Egyrészt innen magyarázható ki a nagy német író szimnűveinek óriási hatása, másrészt pedig szabályainak oly művészi kidolgozása, hogy azok, kik évtizedeken át folyton azt hangoztatták, hogy a mai modern életet nem lehet egy drámában kellőleg feldolgozni, megszegyenülve voltak kénytelen beismerni állításaik helytelenségét.

Nem tudjuk, hogy mit bámuljunk inkább Sudermannál, — a nagy szinpadai ismeretet, a ragyogó teremtő erőt, vagy azt az erőteljes drámai nyelvezetet, mely a jelenkor legtöbb drámairójánál oly élettelen, vagy ellenkezőleg szinte fékevesztett, s mely ő nála nyugodt,

méltóságos, de mindazonáltal élénk és hatásos. Az »Otthon« rendkívüli sikere tulajdonképpen a modern dráma irodalom azon legújabb irányzatának győzelme, mely egyaránt távol tudja magát tartani úgy a régi sablonszerűségtől és az idealizmusnak nevezett, de valójában reálisztikus törekvésektől, mint a rideg anyagelvűség visszatartó kinövésaitől és folyton csak arra törekszik, hogy az emberi életet, annak karakterisztikus alakjait rajzolja és mentem minden banalitástól, új plasztikus formában a jelen idők szellemének megfelelőleg mutassa be őket egy dráma művészi keretében.

A tegnapi előadás is csak megerősítette azon állításunkat, hogy a drámai személyzet határozottan a legjobb előadásokat tudja produkálni s ennek köszönhető, hogy az »Otthon« is nagyon jó előadásban került színre s valóban élvezetes estét szerzett a színházlátogató közönségnek, mely a hét nem igen változatos repertoire-jában nem sok gyönyörűséget találhatott.

Angyal Ilka Magda szerepében igen jól bevált. Nehéz feladatának minden részletét jól kidolgozta, látszott rajta a tanulmányozás, s azon törekvés, hogy szerepébe igyekszik magát beleélni, figyelemre méltó tehetsége különösen a Keller kormánytanácsossal való jelenetében tűnt ki, játéka nem egyszer élénk tapsokra ragadta a közönséget.

Gáll Gyula Schwartze nyugalmazott alezredeséről nincs sok mondani valónk. Régóta ismeretes közönségünk előtt az ő magas művészi tehetsége, melylyel még alapjában véve unszimpathikus szerepeit is szinte megkedvelte a közönséggel, s hogy minden föllépése csak sikereinek számát gyarapítja.

Balassa Heffterdingk lelkész szerepének meleg és mindvégig egyszerű hangját, mely azonban minden páthosztól távol maradt, nagyon jól eltalálta, s annál nagyobb dícséret illeti meg, mivel szerepe mintegy akaratlanul is a deklamálásra ösztönzi, Játéka azonban kissé darabos.

Benedek Gyula dr. Kellert játszotta helyes felfogással, de kevés routinnal.

Novák Irén Mariska szerepét kedves naitással adta elő, játéka élénk s ügyes volt.

Bácsné az alezredes feleségének szerepében kevés kívánni valót hagyott fenn.

Rónaszékyné a zsörtölődő nagynénét kitűnően karakterizálta.

A többi kisebb szereplőkről csak jót mondhatunk, az ensemble-ba jól beillettek.

A közönség azonban daczára a kitűnő darabnak és a jó előadásnak nem igen nagy számban jelent meg.

A holnapi előadás. Hétfőn III. Richard Shakspeare remek tragoédiája kerül színre a színpadon. A czímszerepét Gál Gyula fogja játszani. Kivüle az egész drámai személyzet foglalkozva lesz a darabban, melyet a legnagyobb ambícióval igyekeznek bemutatni. A gondos betanulás mellett a szép jelmezek, díszletek és Volkmann klasszikus zenéje fogják emelni az előadás értékét.

E hét műsorán a klasszikus irodalmat még egy darab képviseli. Moliere »Füsvény« című vígjátéka, a czímszerepben Balassa Jenővel.

Ujdonság. E hét végén kerül színre a »Malakoff herczeg« Stern Gyula operettje. A mulatságos szöveget Zell F. a nemrég elhunyt kitűnő librettista írta és Fenyéri fordította le magyar nyelvre.

REGENY-CSARNOK.

S z ö k t e t é s.

(Eredeti elbeszélés.)

Irta: **Senki.**

I.

A Sajó völgyének azon részén, hol az áldott róna édesen ölelkezik a hegyvidék szelid dombjaival, ott terül el a tanya, mely ákácok közepette úgy fehérlik be az alföldbe, mint pálmaligetes oásis a Saharán a nagy homok-sivatagba.

A tisztartói lakban két karsu leány eteti az udvarra leszálló galambokat. Az a szőke szűz, ki oly édesen kaczag, az Irmus, az a másik, az a szilaj nagyszemű leány, ki a gunárokat hesegeti a galambok közül, az Jolán.

Irma ábrándos, méla leány, a ki szereti a házi teendőket a zongorával együtt; Jolán ellenben szenvedélyes, nyughatatlan, kinek legkedvesebb foglalkozása: a tánc, a lovaglás és a kaczerkodás. Híre van a megyén, hogy ő a Sajó völgyén a legszebb leány, de a legkaczerabb is, a ki dévaj a léhaságig de azontul hideg és kegyetlen mint a kaczer lányok rendszeren.

A leányok atyja egy őszbeboruló agg férfi, ki nyáron keveset van a szobában; a pusztá az ő kedvese; ott érzi magát jól; lóháton száguld egyik dűlőről a másikhoz, bejárja a szomszéd tanyákat, mert hisz mérfoldekre terjed a grófi birtok, melynek ő a kezelő ura; a jövedelmet elkölte a fiatal Tibor gróf egymaga is a fővárosban.

Igen, Tibor a »gavallér« Tibor, a mint Jolán nevezni szokta az apa gazdáját, a ki mindig úgy becézgette a Jolánt, mintha az volna a jövendő menyasszonya. Ez a Tibor tette oly elbizakodottá a leányt azzal a kitűntő bánásmóddal, melyet iránta tanusított. Még bakfis korában pajtáskodtak össze egymással itt a tanyán a Tibor hugával: Timeával együtt, a ki itt szeretett nyaralni e gyönyörű oásison.

Szinte fájt neki a válás, mikor Irmussal együtt Kassára mentek az Orsolya nővérek neveldejébe simulni és művelődni. De a négy év hamar repült el. Az alatt elfeledték tán a tanyát gyermek bohóságaival együtt; de Tibor nem feledte Jolánt és az sem őt.

Hogy elámult Tibor, mikor viszontlátta a nyulánk leányt.

— Maga Isten remeke lett az apácák-nál. — mondá halkán, mikor kezét szorítottak.

Jolán elkaczagta magát s kaczer szemvilanással azt felelte: »A gróf ur meg aranyos lovaggá nőtt azóta, hogy bevalljam bók nélkül. Volt is igazság egyiknek is, másiknak is a mondásában. A régi pajtáskodás megújult és furcsa eredményekre vezetett.

Egy ideig Irma volt a Jolán őrangyala. A komolyságával vivott ki magának felsőbbiséget Jolán felett. Irmuson rajta maradt a kolostorból hozott jámborság, szelidség és munka szeretet.

De Jolánról, a mi keveset magával hozott is, azt csakhamar lefújta a rónák szele.

Tibor mágnásos passiókat keltett és nevelt fel benne. Ő tanította lovagolni, lovat hajtani, lőni, sajkázni, ruczázni és táncolni.

A legtöbb órán ott volt Irmus is mindenütt, mignem férjhez ment s Jolán magára maradt a tanyán.

Szilaj természete daczára is Jolán volt az apa kedvence. »Nincs fiam« szokta mondani, a kiben véremre ismerhetnék s úgy gondolom a Jolán ki van cserélve. A teste az a leány, de a lelke az oly szenvedélyes, amilyen az enyém volt egykor régen.

A Tibor gróftól nem féltette a leányát, mert kiismerte, hogy hamis egy portéka az a vad leány. Jolán ugyan nem idegenkedett Tibortól, tetszett neki a magas nyulánk férfi azzal az olajbarna arccal, hízelt is leányos lelkének, hogy »a gróf járt utána« de máskülönben csak kaczerkodott vele, de veszedelmesen.

Lehet, hogy megfordult néha ábrándképen az az álom is lelkében, hogy hátha ő még ur-nője lehetne az édes apjának, lehet hogy csak unalomból tett eleget Tibor óhajításainak. Kitudja, oh kitanulhatatlan a női szívek titka.

II.

Tibor, a híres udvarló, mikor megunta a fővárosi léghőrt, ide jött üdülni, pihenni a birtokára. Itt megújultak lelkében a gyermekkor ábrándjai, itt minden ő érte történt, itt nem volt senki és semmi, ami bosszanthatta volna és szinte odanőtt a tisztartói lak egyszerű boldogságához.

Sokszor, mikor pesti palotájában lehunyt szemmel meglátta a távol tanyát lelke világában, felült a gyorsvonatra és leszállott a szeghi tanyán a tisztartónál. Mint örvendett ilyenkor

Jolán a véletlen látogatásnak. Azután befogtak a négyesbe és Miskolcra táncolta Tibor azt a tórt a megyei bálon Jolánal, melyet Pesten ígért a milliomos Ráchelnek.

Mondogatták is, hogy Tibor rangján alól szeret.

Szereti a saját tisztartója leányát. És ez a hir aligha hazudott. Neki tetszett a Jolus, azt nem titkolta el maga előtt. Imponált neki a leány vakmerő bátorság és »karaktere.« Sok leányt látott, de ennyi szépséget, mint Jolánon, nem talált sehol sem. És ezt bevallotta Timeának is.

— Higyje el Timea, maga volt csak ilyen virulása legszebb idejében, mint a Jolus, igaz, hogy most még szebb, mióta asszony, de hát Jolánból is az lehet nemsokára.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A királyi kézirat.

Budapest, május 18. (Saját tud. táv.) A hivatalos »Budapesti Közlöny« mai számában közölt legfelsőbb leirat — Kálnoky grófnak a külügyminiszteri állástól való fölmentése ügyében — több tekintetben föltűnést keltett. Mert nincs ellenjegyezve miniszter által és mert ő Felsége ezzel a kitételrel: »kérelmének megújítása olyan okok kifejtése mellett történt, melyekről tudomást veszek« . . . úgy látszik, arra a kényszer helyzetre utal, mely bizonyára nem könnyen fog elfeledni annak, aki ezt a helyzetet okozta.

Az új külügyminiszter.

Budapest, május 18. (Saját tud. táv.) Ma délelőtt 11 órakor tette le az esküt az új külügyminiszter, kinek kinevezési okmányát, holnap hozzák a hivatalos lapok. Az eskütételnél jelen voltak gr. Trauttmansdorff főkamrás és Kállay közös pénzügyminiszter. Később ő Felsége gr. Goluchovszkyt félóraig tartó külön kihallgatáson fogadta.

A zölyomi választás.

Budapest, május 18. (Saját tud. táv.) A képviselőválasztás reggel 9 órakor kezdődött. A választók nagy számmal jelentek meg és élénk érdeklődéssel kísérték a szavazást. A kormánypárt kiválságos jogának tekintvén a vesztegetést: ezen a czímen a néppárt köréből többeket, köztük a nagyszalontai káplánt is elfogták, kiről később kisült a vád alaptalansága, ezért szabadon bocsátották. Verekedések is fordultak elő. Délutáni fél háromig a kormánypárt jelöltje: Zsilinszky 900 szavazatot kapott; Marsovszky, a néppárt jelöltje pedig csak 335-öt.

Két kongresszus.

Budapest, május 18. (Saját tud. táv.) A holnap megnyitandó gazdakongresszusra már ma nagyon sokan megjelentek a vidéki gazdák közül. A köztelek mozgalmás képet mutat. A megyeháza dísztermében pedig ma délután 3 órakor a hazai szövetkezetek kongresszusa tartotta ülését gr. Károlyi Sándor elnökle alatt.

Bécsi választás.

Budapest, május 18. (Saját tudósítónk távirata. Gregorig kilépése az antiszemita pártból Luegernek előnyére vált. Kilátásai a polgármesteri állásra

most már biztosak, mert a szabadelvűek és pártonkivüliek közül is többen rá fognak szavazni.

Galicziai választások.

Budapest, május 18. (Saját tud. táv.) A lengyel radikális néppárt a tartományi képviselő választásokra már 80 községben választási bizottságot szervezett. A paraszti agitációja ellen már a helytartó segítségét is kikérték.

Szerb rablók.

Budapest, május 18. (Saját tud. táv.) Belgrádból jelentik, hogy a csacsáki kerületben a hírhedt Karaglia vezetése alatt rablócsapat verődött össze. A lakosság a királytól katonaság kiküldését kérte.

Leégett iskola.

Budapest, május 18. (Saját tud. táv.) A lipótújvári m. kir. erdőiskola tegnap este 6 órakor valamennyi épület porrá égett. A kár igen nagy.

Zavarok Formozában.

Budapest, május 18. (Saját tud. táv.) Formoza szigetének éjszakai részében teljes anarchia uralkodik. Egy kínai tábornok királynak kiáltotta ki magát. A kínai kormány a hatalmának a tervet hajlandó támogatni, hogy Formosa önálló köztársaság legyen.

Közgazdaság.

A magyar gazdasszonyoknak.

Miután minden magyar háziasszony rendszeren gazdasszony is, ez utóbbi címet választottam soraim czégéreül, mint megtisztelőbbet azért, mert ez az elnevezés magában foglalja a gazdálkodás fogalmát, vagyis az összes házi teendők személyes vezetését, holott a szűkebb értelemben vett háziasszony nincs obligálva házi körében közvetlen felügyeletet gyakorolni, hanem ott, a hol a kényelem feltételei megvannak, helyettesítheti magát jól honorált megbízható (?) közegekkel is.

Kérem, ne értsenek félre Nagysádotk, nem oktatási viselkedés vezetni tollamat, annál kevésbé más — p'erre nemtelen — szándékkal hiszen egész multam a mellett bizonyít, hogy mindenkoron igaz tisztelője s rajongásig imádója voltam a szépnemnek. Tehát méltóztassanak higgadtan meghallgatni, én meg viszonzásul becsületesemre mondom, hogy »honny soit qui mal y pense.«

De hát, miről is akartam szólni? igen egy nagyon is materiális dologról, a zsir olvasztásról.

Nem ismertem s nem ismerem a sok derik, derakabb és legdarakabb gazdasszonyok közt egyet sem, ki egyik főbűszkeségének ne tartaná bödőneinek hófehérségű zsir tartalmát. Hát tessék elhinni, hogy itt is áll az a példabeszéd: »nem mind arany az a mi fénylik.«

E témánál önkénytelenül előtérbe nyomul az a kérdés vajjon mi hozta divatba a szalonolvasztást? hiszen a szallónában mindenkor megtaláljuk a zsirt eredeti összegében, miután legkisebb részecskéje sem elvaporál belőle. Vagy miért nem utánozzuk e tekintetben Amerikát, hol sokkal rövidebb idő alatt s kevesebb fáradsággal és költséggel sajátos által produkálják amienknél tetszetősebb és fehérebb zsirt? Hát erre adós is maradhatnék a felelettel, mert azt minden gazdaasszony tudja, hogy a szózatlan szalonja igen gyorsan megavasodik s ennek természetesen a zsirja is avas szagu, a besózott szallónának zsirja pedig sós, mi gazdaasszonyaink szinte nem szeretnek, de még ez is hosszabb idő alatt, miután a levegőtől tel-

jesen elzárni nem tudjuk, többé kevésbé megszokott avasodni. Tehát sem a sós, sem a sóta szalonja nem alkalmas a mindennapi konyhai szükségletet fedező quantum olvasztására.

Mindezen hátrányok már a legrégebb időkben felismertettek s gondos nőinket oda vezették, hogy a zsiradékokat, hova a vaj is tartozik a legkevésbé romlandó állapotba hozzák. Minden fizikai s kémiai tudomány nélkül, egyedül finom érzeik által felismerték, hogy mindenféle zsir bomlasztó anyagát a víz képezi. Feladatuk volt tehát a nedvességet minden áron a zsirból eltávolítani, ez pedig kizárólag a meleg által eszközölhető.

Amde épen ezen művelet mikéntje képezi a zsir állandóságának s egészséges voltának sarkpontját. Minden vizet utolsó cseppig el nem távolíthatunk belőle, mert ez esetben fekete-barnára pörkölnék zsirunk. Feladatunk azonban még is az, hogy mennél több viz párologtassék el.

Ennélfogva, ha azt a czélt akarjuk elérni, hogy zsirunk hosszabb ideig — 1—2 évig is — egészséges maradjon, le kell mondanunk arról a hiu ambízióról, melyet a zsir hófehér színére helyezni szoktunk.

Legbiztosabb jele annak, hogy a víz legnagyobb részét már elpárologott, a tepertőnek szép piros színe, tehát még ez nem mutatkozik, addig óvakodjunk a zsirt leszűrni. Ebben a stádiumban elveszti ugyan tetszetős fehér színét, e helyen azonban tartósságban nyer s jóságban semmit sem veszít. Hogy további ép fenntartásának legelső feltétele a száraz, szellős és hűvös hely, talán felesleges is említenem.

Ezzel szívélyes bocsul veszek Nagysádotktól, számítván arra, hogy illetéktelen beavatkozásomat házi belügyeikbe, nem fogják Bánffy Dezsőle kritika alá vonni, s a látszat látszatának bélyegét homlokomra sütni.

Nagyvárad, 1895. május.

Rimler Pál.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. május 17.

Készára üzlet. Daczára magasabb külföldi jegyzéseknek malmaink ma csak nehezen fogtak készbuza bevarásláshoz, mivel a megeredt esőzések az árak hanyatlását helyezik kilátásba.

Idegen búzákbán nem volt forgalom. Rozs irányzata nyugodt. Az árak 6.30—6.35 forinton jegyeznek.

Árpa irányzata bágyadt, a vevők száma folyton ritkul.

Tengeri irányzata csendes.

Zab irányzata változatlan.

Mai hivatalos jegyzések effektív árakban.

B u z a						
	Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára		Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
F a j						
Bánsági	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.30	79	7.35	7.40
»	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
»	uj	82	7.50	83	7.55	—
Tiszavidéki						
»	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.35	79	7.40	7.45
»	uj	80	7.45	81	7.50	7.55
»	uj	82	7.55	83	7.60	—
Pestvidéki						
»	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.30	79	7.35	7.40
»	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
»	uj	82	7.50	83	7.55	—
Fejérmegy						
»	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.30	79	7.35	7.40
»	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
»	uj	82	7.50	83	7.55	—
Bácskai						
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.40	79	7.45	7.50
»	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
»	uj	82	7.50	83	7.55	—
Román						
»	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	—	79	—	—
»	uj	80	—	81	—	—
»	uj	82	—	83	—	—
Szerb						
»	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	—	79	—	—
»	uj	80	—	81	—	—
»	uj	82	—	83	—	—
Bolga						
»	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	—	79	—	—
»	uj	80	—	81	—	—
»	uj	82	—	83	—	—

II. Határ idő üzlet. Vidékről esőzéseket jeleztek, minek folytán piacunkon élénkebb realizációkedv jelentkezett. A nap folyamában azonban a vevők száma megcsorogott és Berlin is 2 márknyi áremelkedést jelezvén, az irányzat csakhamar szűrdobb jellegű lett és az árak buzában és rozsbán 4—5 krral, tengeriben 6—8 krral, zabban 2—3 krral javultak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 7.45—7.53 frt, buza május—júniusra 7.36—7.37 frt, rozs tavaszra 6.60—6.66 frt, tengeri máj.—jun. 6.93—6.98 frt, zab tavaszra 7.22—7.26 forint, szept. okt. 6.14—6.17 frt káposzta-repce augusztus—szeptemberre 11.50—11.60 forint.

Sertés-üzlet.

Köbánya, május 15. Készlet: 145.813 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 45½—46 kr.; közép: 44—45½ kr.; süldő kövér: 47—48 kr.; sovány: 45—46 kr.; román: —; Szerb kövér 46—46½ kr.; könnyű 44½—45½ kr. A hizott sertés üzlet irányzata: Lanyha.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. május 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	123.—
Magyar koronajárdék	—	—	—	99.—
Magyar vasuti kölesön aranyban 4½%	—	—	—	126.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2½%	—	—	—	103.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	125.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	98.25
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	—	—	—	160.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	—	149.50
Oszták járdék papírban	—	—	—	101.25
Oszták járdék ezüstben	—	—	—	101.25
Oszták járdék aranyban	—	—	—	123.50
Oszták korona járdék	—	—	—	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	157.—
Oszták-magyar bankrészvény	—	—	—	1075.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	459.50
Oszták hitelintézet részvény	—	—	—	399.40
Oszták-magyar államvasuti részvény	—	—	—	431.25
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	965.—
Német birodalmi márka	—	—	—	59.55
London vista	—	—	—	122.10
Paris vista	—	—	—	48.40
20 márkás arany	—	—	—	11.91

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérletszűnet. I. Kis bérletszűnet.

Vasárnap, 1895. május hó 19-én

Délután fél 4 órakor, leszállított helyárrakkal, bérlet-szűnetben

Csokon szerzett vőlegény.

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásba. Irta: Szigeti J. Zenejét szerző: Serly Lajos.

Az előadás kezdete fél 4, vége fél 6 órakor.

Nagy bérlet 18-ik szám. I. Kis bérlet 18-ik szám.

Páros.

Páros.

Este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal, bérletfolyamban

A C S I K Ó S.

Eredeti népszínmű 3 szakaszban. Irta: Szigligeti Ede, zenéjét szerette: Egressi B.

S Z E M É L Y E K:

Kezdeté fél 8 órakor.

Holnap hétfőn, május hó 20-án, bérletfolyamban:

III-ik RICHARD.

Shakspere tragédiája

BANK-IRODA.

Pénzkölcsönök.

Azon kis- és nagybirtokosok, háztulajdonosok, vagy egyéb fekvőségek birtokosai, kik 4%-os kölcsönt törlesztésre óhajtanak felvenni, forduljanak **LÖVINGER J. JÁNOS** irodájához (Nagyvárad, Kapuczinus-utca 68, Stépan-Eáz.); ugyanaz értesíti a t. közönséget, hogy a kölcsönök 300 forinttól kezdve bármely összegig vehetők fel. Minden a bank szakmába vágó tárgyak nálam kaphatók.

(106) —07

Kiadó lakás
augusztus 1-re.
Nagy-Teleky-utca
331. sz. házban
(a Biharmegyei keresk. és iparbank mellett)
két szobából álló udvari lakás kiadó.
Értekezhetni ugyanott.

Végeladást

felülmuló kiárusítás
legujabb női felöltőkben!

Miután gyárosaimnak az idény után a megmaradt női felöltőket visszaküldöm, annak kikerülése végett, hogy azok lehetőleg kiárusíttassanak. — **leszállították az árakat olcsóbban mint felére,** és pedig következőképpen:

Az idény kezdetén	30 frt.	most	15 frt.	— kr.
» » »	25 »	»	12 »	— »
» » »	20 »	»	9 »	— »
» » »	15 »	»	7 »	— »
» » »	11 »	»	5 »	— »
» » »	8 »	»	3 »	50 »
» » »	4 »	»	2 »	— »

A gyári szabott ár minden darabon látható!

Neumann I. Mihály,

Biharmegye legnagyobb női felöltők áruháza
Nagyvárad, Lévy-palota
Olaszi, Corsó (Kishid-fő.)

(117) 3-3

Löwy Márton sirkőraktára.

Mindazoknak, kik elhunyt szeretteik nyugvó helyét *sirkővel* óhajtják díszíteni s ezáltal kegyeletöknek méltó kifejezést adni, ajánlom b. figyelmökbe

Nagyváradon, Olaszi, Fő-utcza 801—30. sz. a.
(a honvéd-laktanya mellett) levő

sirkő-raktáromat,

hol minden nagyságu és alaku **márvány-, gránit- és syenit-sirkők**ek dus választékban találhatók. — Előnyös bevásárlásaim folytán azon helyzetben vagyok, hogy bármely

helybeli vagy fővárosi áraknál jóval olcsóbban

bocsájthatom áruimat a t. gyászoló közönség rendelkezésére.

Képes árjegyzékkel és költségelőirányzattal kívánatra mindenkor szolgálok.

Régi sirkő-aranyozásokat vagy sirkertekben bármi javításokat ugyan helyben mint vidéken, olcsón készítek.

Teljes tisztelettel

Löwy Márton.

(119) 0-2

☞ Telefonösszeköttetés. ☜

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!

LEGUJABB KALAPOK.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Déri-házban volt **czipő-üzletünket áthelyeztük** és a Zöldfa-utcza

Dr. MUNK-féle bazár-épületben

egy a mai kornak megfelelő **URI**

DIVAT-ÜZLETET

rendeztünk be.

Különlegességek Pless Vilmos cs. és kir. udvari kalapgyárából.

Angol és olasz kalapok főraktára.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árak!

Ingek, gallérok, nyakkendők, harisnyák, selyem- és bőrkesztyűk, saten- és francia Batist-ingek, illatszer, pénz- és szivartárczák, esőernyők, sétatárczák stb.

!! Legnagyobb raktár férfi-, női- és gyermek czipőkben !!

MEGLEPŐ OLCSÓ ÁRAK!

Nádor L. és Társa, Nagyvárad.

(90) 10-10

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!
Szeptől és májfoltt ellen Eszéki Szalvator-szappan és Spitzer-féle arczenkés.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!
Karlsbadi czipők főraktára!

Szent-László (Püspök)-fürdő

vendéglő megnyitása.

Van szerencsém a n. é. közönség sz. tudomására hozni, hogy a „Szent-László“ gyógyfürdő vendéglőjét f. év május 19-én, vasárnap, a „nagy-szalontai állandó fürdőüzemkar“ Tinka Károly karvezető közreműködésével

megnyitom.

Ez alkalommal bátor vagyok a n. é. közönség becses figyelmét felhívni a jelenkor igényeinek teljesen megfelelőleg ujonnan épített társas-, család-, kád- és mór-fürdőinkre, a melyek a Lőrincz fürdő 33½ R. foku Artézi kutjából táplálóknak, társas női „Erzsébet.“ s uri „István“ fürdők, a melyeknek kristály tiszta 31 R. fokos természetes melegvíze s ezek gyönyörű, kényelmes, s világos pihenő terme, valamint a tetszés és orvosi rendelet szerinti hőfok szerint szabályozható nagy kényelemmel újból berendezett, „tiz család fürdő“ s a kettős medencével ellátott 3. Mór fürdők, s az ezeket összekötő léghuzammentes világos folyosói teljesen készen várja a n. é. fürdőző közönséget.

Étteremben a legjobb és legizletesebb ételek, tisztán kezelt hegyi borok naponta frissen csapolt kettős márcziusi sör, mérsékelt árak, előzékeny és pontos kiszolgálat mellett kaphatók.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam

Kiváló tisztelettel
DEMETROVITS MIKLÓS
vendéglős.

Tisztán kezelt, természetes ! HEGYI-BOROK!

leszállított árban.

Magyarád borvidékén sikerült nagymennyiségű kitűnő borokat összevásárolnom, s azon helyzetben vagyok, hogy üzletemben

mától kezdve:

1 liter jó magyar bor 20 kr.
1 liter kitűnő asztali ó-bor 24 kr.

100 liter 21 frt.

1 liter Magyarádi ó-bor 32 kr.
1 liter Magyarádi ó-bor I. 40 kr.
1 liter Magyarádi peccsenyebor 48 kr.

1 liter Magyarádi Bakator 60 kr.
1 liter asztali veresbor 32 kr.
1 liter Ménesi veresbor 40 kr.
1 liter Ménesi veresbor, I. 60 kr.

Mindennemű üvegelt esemege, aszú és pezsgőborok, a legolcsóbb árban.

Ajánlom még jól berendezett

fűszer és csemege üzletemet.

BOROKAT, nagybani vételnél a legolcsóbban számítom. — Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesíttetnek.

Kiváló tisztelettel

MERTZ NANDOR.

Nagyváradon, Nagy-Körözs-utca, Mertz-ház.

Telefon-összeköttetés. (117) 2-4

Első magyar

gyapjumosó és bizományi

részvénytársaság

Budapest, V., Kárpát-utca 9. szám

Alapított 1868-ban.

A gyapjunyírás közeledtével a t. cz.

gyapjutermelek és gyapjukereskedők

figyelmét a kitűnő hírnévnek örvendő, gépberendezést és mosási rendszert tekintve a technika legmagasabb fokán álló

gyapjumosó gyárunkra

irányítjuk. A múlt évben is a hazai gyapjuterme nagyobbrésze zsirban lett lenyírva és gyárilag mosott állapotban értékesítve, mely módszer a termelőre nézve a legkedvezőbbnek bizonyult s miután a készletek a gyárilag mosott gyapju élénk kivitele és kelendőse folytán igen megfogytak: az idén annál inkább a gyors, előnyös értékesítésre vagyunk képesítve. Kimerítő felvilágosítással és programmal kívánatra készséggel szolgálunk.

Az összes küldeményeket czégünkhez: **Budapest, Lipótvárosi** pályaudvarhoz kérjük czimeztetni.

126 1-3

Az igazgatóság.

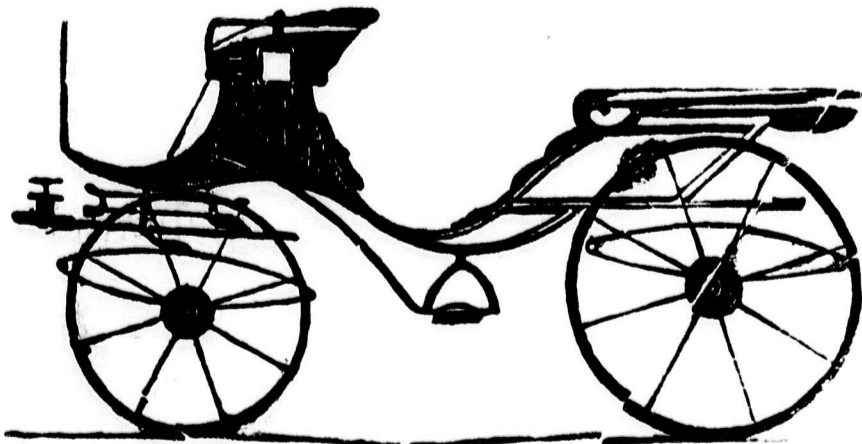
Városi irodánkban Neugebauer Gyula urnál (Dohány-utca 1. sz.) felvilágosítások szintén szívesen nyújtatnak.

BODÁNSZKY LIPÓT

kocsigára Nagyváradon, Apáca-utca (saját ház).

Új kocsik nagy raktára.

127

Vagyok bátor nagy raktáramat kész új kocsikkal és pedig:

nyitott, fedeles, ruganyos és rugany nélküli,

tartós, erős szerkezetű, csinos formájú s szép kiállítású kocsijaimat a mélyen t. közönség b. figyelmébe ajánlani.

Kocsijavításokat és megrendeléseket kerékgyártó, kovács, fényező és sattler munkára nézve ezután is elvállalok s saját műhelyeimben gyorsan, jutányosan és pontosan foganatosítok.

Ugyanott jókarban levő, kevésbé használt kocsik jutányosan kaphatók.

Teljes tisztelettel **BODÁNSZKYLIPÓT**, kocsigyártó.

Háziasszonyok figyelmébe!

Több oldalról tett felszólamlások a *padlózat-mázakra*, arra indítottak, hogy igyekezzem az eddigi gyártmányokat túlszárnyalni. Nagy fáradozásaim után sikerült feltalálnom egy oly

SZOBAPADLO-LACKOT,

amely az összes bel- és külföldi gyártmányokat felülmúlja és melyet három legkedveltebb színben hoztam forgalomba. És miután azt tiszta anyagból készítem, úgy fényre, mint tartósságra a legjobbnak ajánlhatom.

BOROSTYÁN SZOBA-LACKOT	90 kr.,	1 frt 40 kr.	SCHWEICZI PARQUET-FÉNYMÁZ 1 kilo	1 frt 80 kr.
SPIRITUSZ SZOBA-LACKOT	1 frt 10 kr.,	1 frt 50 kr.	(GLAZUR) ZOMÁNCZ 1 kilo	1 frt 10 kr.

Végül mindenféle **FESTÉK, KENCZÉK, BRONZ** és **ECSETEKET** legolcsóbb árban.

(73) 18-20

Kiváló tisztelettel

BERKES BERTALAN,
Nagyvárad, Zöldfa-utca.

CZÉGVÁLTOZÁS!

Van szerencsém a t. cz. közönség b. tudomására hozni, hogy a helybeli piacon (Bémer-tér, Karaguj-ház)

AJTAY GYULA és TÁRSA

czég alatt fennálló *rövidáru-, női- és férfi-divatüzletből* BERGER ADOLF tagtárs ur kilépén, azt

AJTAY GYULA

czég alatt, saját saamlámra és terhemre, tovább folytatni fogom.

A midőn a társ-czég iránti pártfogásáért a t. cz. közönségnek köszönetemet fejezem ki, kérem azt az új czég iránt tovább is fentartani.

Czégemet a n. é. közönség b. pártfogásába ajánlván, vagyok

kiváló tisztelettel

AJTAY GYULA.

(124) 2-3

Tejeladás.

A nagyváradai I. sz. káptalani uradalom micskei gazdaságából naponként literes és félliteres bedugaszolt palackokban, kifogástalan minőségű, egészséges tej fog Nagyváradra a vevők részére beszállítani.

Megrendelést elfogad az uradalom központi irodája Barátok-utca 854. sz. a. s ugyanott az eladás feltételei is megtudhatók.

Szabó Ferencz,

(2) 24-0

uradalmi igazgató.

TÓTH LAJOS

Hardtmuth-féle porcellán és majolika,

ugyszintén saját készítményű

tűzálló kályha, kandalló, takaréktűzhely és fürdőkád

NAGY RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Kis-Fürdő-utca 466. szám a. (Saját ház.)

TELEFON ÖSSZEKÖTTETÉS!

Van szerencsém becses tudomására hozni, miszerint Nagyváradon, Kis-Fürdő-utczán (saját ház) évek óta fennálló **KALYHA-RAKTÁRAMAT** megnagyobbítottam és a Hardtmuth (Budweis) czéggel való előnyös üzleti összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy úgy a saját, valamint a külföldi gyártmányu legjobb minőségű

kandallók, kályhák, takaréktűzhelyek és fürdőkádak

készítését a legolcsóbb árak mellett eszközölöm és árusítom el.

Régi kályhák, takaréktűzhelyek átrakását és javítását pontosan teljesítem. Ez alkalommal felhívom becses figyelmét

a Hardtmuth-féle kályhák, kandallók, takaréktűzhelyek és fürdőkádakra,

melyekből helyben kizárólag *csak én vagyok jogosítva raktárt tartani.*

Ennélfogva úgy a helybeli, valamint a fővárosi czégek bármelyikével csin, választék és olcsóság tekintetében versenyzem.

Kályháim jósága, tartóssága és fűtő képességeért teljes szavatosságot vállalok.

Elvem törekvéssel oda juthatni, hogy a mai előhaladott korszellem igényeinek jöminőségű és izletes kivitelben, megfelelő szolid árak és pontos kiszolgálással megfelelhessenek.

Azon reményben, hogy e nembeli szükségleteit nálam fogja beszerezni, becses pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Tóth Lajos,

kályhás.

(85) 12-25